

Dine trygderettigheter

i Estland

Informasjonen i denne veiledningen er utarbeidet og oppdatert i nært samarbeid med de nasjonale representantene som er tilknyttet MISSOC (Mutual Information System on Social Protection). Du finner mer informasjon om MISSOC-nettverket på følgende adresse: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=815>

Denne veiledningen gir en generell beskrivelse av trygdeordningene i de respektive landene. Nærmere informasjon er tilgjengelig via andre MISSOC-publikasjoner, som alle er tilgjengelige på den ovennevnte nettadressen. Du kan også kontakte de relevante myndighetene og institusjonene som står oppført i vedlegg til denne veiledningen.

Verken Europakommisjonen eller noen person som handler på vegne av Kommisjonen, kan holdes ansvarlig for bruken av informasjonen i denne publikasjonen.

Innholdsfortegnelse

Kapittel I: Innledning, organisering og finansiering	4
Innledning	4
Organisering av sosialomsorgen	4
Finansiering	5
Kapittel II: Helsetjenester.....	6
Når har du rett til helsetjenester?	6
Hva dekkes?	6
Hvordan får du tilgang til helsetjenester?	6
Kapittel III: Kontantytelser ved sykdom	7
Når har du rett til kontantytelser ved sykdom?	7
Hva dekkes?	7
Hvordan får du tilgang til kontantytelser ved sykdom?.....	7
Kapittel IV: Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon	8
Når har du rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?.....	8
Hva dekkes?	8
Hvordan får du tilgang til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?	8
Kapittel V: Ytelser ved uførhet	9
Når har du rett til ytelser ved uførhet?	9
Hva dekkes?	9
Hvordan får du tilgang til ytelser ved uførhet?	10
Kapittel VI: Alderspensjon og -ytelser	11
Når har du rett til aldersytelser?	11
Hva dekkes?	11
Hvordan får du tilgang til aldersytelser?.....	12
Kapittel VII: Etterlatteytelser	13
Når har du rett til etterlatteytelser?.....	13
Hva dekkes?	13
Hvordan får du tilgang til etterlatteytelser?	13
Kapittel VIII: Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer	14
Når har du rett til ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer?.....	14
Hva dekkes?	14
Hvordan får du tilgang til ytelser ved en arbeidsulykke eller yrkessykdom?	14
Kapittel IX: Familieytelser.....	15
Når har du rett til familieytelser?	15
Hva dekkes?	15
Hvordan får du tilgang til familieytelser?.....	17
Kapittel X: Arbeidsløshet	18
Når har du rett til ytelser ved arbeidsløshet?	18
Hva dekkes?	18
Hvordan får du tilgang til ytelser ved arbeidsløshet?	19
Kapittel XI: Garantert minsteinntekt	20
Når har du rett til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?	20
Hva dekkes?	20
Hvordan får du tilgang til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?	21
Kapittel XII: Langtidspleie	22
Når har du rett til langtidspleie?.....	22
Hva dekkes?	22
Hvordan får du tilgang til langtidspleie?	22
Vedlegg : Nyttige adresser og nettsteder.....	23

Kapittel I: Innledning, organisering og finansiering

Innledning

Rett til trygd og sosialhjelp i Estland baseres primært på bosted. Statsborgerskap er ikke et kriterium, og dermed dekkes også den ikke ubetydelige andelen utenlandsfødte i Estlands befolkning.

Den estiske sosialomsorgen er strukturert rundt tre avgiftsbaserte trygdeordninger: pensjonsforsikring, helsetrygd og arbeidsløshetsstrygd. Pensjonsforsikring og helsetrygd finansieres gjennom en sosialskatt, mens arbeidsløshetsstrygden finansieres gjennom avgifter innbetalt til denne trygdeordningen. De andre ordningene – familieytelser, arbeidsløshetsytelser fra staten, nasjonal pensjon, gravferdshjelp og trygdeytelser til funksjonshemmede – er ikke avgiftsbaserte, og finansieres over det generelle statsbudsjettet.

Organisering av sosialomsorgen

Sosialdepartementet (*Sotsiaalministeerium*) er ansvarlig for trygd og sosial velferd. De ulike grenene av trygdeordningen administreres av en statlig instans – trygderådet (*Sotsiaalkindlustusamet*) og to offentlige juridiske organer – helsetrygdfondet (*Eesti Haigekassa*) og fondet for arbeidsløshetsstrygd (*Eesti Töötukassa*).

Trygderådet administrerer ordningene for pensjonsforsikring, familieytelser, trygdeytelser til funksjonshemmede og gravferdshjelp. Rådet vedlikeholder også registeret over personer med trygdemedlemskap og stønadsmottakere. Rådet sikrer at pensjoner og ytelser som tildeles i henhold til nasjonal lovgivning og internasjonale avtaler, utbetales til riktig tid. Medisinske undersøkelser for å vurdere varig arbeidsuførhet utføres av et utvalg under trygderådet. De regionale pensjonskontorene, som er underordnet trygderådet, behandler søknader om de ovennevnte ytelsene, og ordner med utbetaling gjennom banker og postkontorer.

Fondet for arbeidsløshetsstrygd har ansvaret for trygdeordningen for arbeidsløse, som skal utbetale arbeidsløshetsytelser (*töötuskindlustushüvitis*), ytelser ved kollektiv avskjedigelse og ytelser ved arbeidsgivers konkurs. Fra og med 1. mai 2009 administrerer fondet også ordningen for arbeidsløshetsytelser (*töötutoetus*), mens behandlingen av søknader og tildeling og utbetaling av ytelser utføres av de regionale arbeidskontorene som er underordnet fondet.

Helsetrygdfondet driver helsetrygdordningen, som omfatter helsetjenester, stønad til legemidler samt kontantytelser (sykdom, svangerskap/fødsel og pleie). Fondet inngår årlige kontrakter med leverandører av helsetjenester, og under disse kontraktene dekker fondet leverandørenes utgifter knyttet til medisinsk pleie av personer med trygdemedlemskap. Fondet utbetaler også ytelser ved sykdom, svangerskap/fødsel og pleie direkte til personer med trygdemedlemskap.

Andre organer som sorterer under sosialdepartementet, er helserådet (*Terviseamet*), legemiddelbyrået (*Ravimiamet*) og arbeidstilsynet (*Tööinspeksioon*).

Sosialhjelp i form av kontantytelser og sosiale tjenester leveres av lokale myndigheter.

Finansiering

Helsetrygden og pensjonsforsikringen finansieres gjennom avgifter, dvs. gjennom sosialskatten (33 %) som innbetales av arbeidsgiver. Arbeidsløshetstrygden finansieres gjennom en avgift på 4,2 % som innbetales av arbeidsgivere og arbeidstakere. Sosiale avgifter (sosialskatt og avgifter til arbeidsløshetstrygden) kreves inn av skatterådet (*Maksuamet*).

Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer finansieres gjennom sosialskatten (avgifter innbetalt av arbeidsgivere, selvstendig næringsdrivende og staten), generell skatt og arbeidsgivernes ansvarsforsikring.

Den supplerende pensjonsordningen, som er en obligatorisk avgiftsfinansiert ordning, administreres av de enkelte pensjonsfondene under tilsyn av finansdepartementet (*Rahandusministeerium*). Medlemskap i den avgiftsfinansierte pensjonen er obligatorisk for personer som er født i 1983 eller senere, og frivillig for personer født før 1983. Den avgiftsfinansierte pensjonen er basert på forutgående finansiering – en yrkesaktiv person betaler 2 % av bruttolønnen sin til fondet. Staten tilføyer 4 % fra gjeldende sosialskatt (33 %, se over), og beholder 29 %.

Innbetaling av bidrag til den supplerende avgiftsfinansierte pensjonsordningen (tredje søyle) er frivillig for alle. Alle som betaler inn bidrag, har rett til å motta utbetalinger etter fylte 55 år eller hvis de skulle bli fullstendig og varig uføre og ute av stand til å arbeide.

Kapittel II: Helsetjenester

Når har du rett til helsetjenester?

Ordningen dekker arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og visse kategorier av personer som staten betaler sosialskatt på vegne av. Følgende personkategorier har samme rett til helsetjenester uten å måtte betale sosialskatt:

- barn under 19 år
- personer under 24 år som studerer på fulltid
- mottakere av statspensjon
- gravide kvinner fra tidspunktet for medisinsk påvisning av graviditeten
- ektefeller som forsørges av personer med trygdemedlemskap som er mindre enn fem år unna pensjonsalderen

Det stilles vanligvis ikke noe krav om minste trygdetid, men for arbeidstakere må varigheten på ansettelseskontrakten overstige én måned. For selvstendig næringsdrivende er minste trygdetid tre måneder fra datoen for innmelding i helsetrygdfondet.

Hva dekkes?

Hvilket tjenestetilbud som er tilgjengelig gjennom ordningen, avhenger av begrensningene på helsetrygdbudsjettet. Tjenestene omfatter følgende:

- konsultasjoner (inkludert hjemmebesøk) hos allmennleger og spesialister
- laboratorietester
- forebyggende helsesjekk
- undersøkelser og behandling på poliklinikker og sykehus
- sykehusopphold (inkludert sykepleie og medisiner)
- pleie under graviditet samt under og etter fødsel

Helsetrygdsystemet dekker også foreskrevet medisin, som gjøres tilgjengelig til reduserte priser. Apotekene får så prisdifferansen refundert av fondet.

Hvordan får du tilgang til helsetjenester?

I Estland ytes helsetjenester under et nasjonalt helsesystem der alle står fritt til å velge hvilken allmennpraktiserende lege de vil gå til.

Pasientene bærer deler av kostnadene ved å betale et gebyr ved polikliniske konsultasjoner og et daglig beløp ved sykehusinnleggelse. Tilbydere av helsetjenester kan ved hjemmebesøk og polikliniske spesialistkonsultasjoner kreve inn et gebyr på inntil EUR 3,20. Sykehus kan ved sykehusbehandling kreve inn et gebyr på inntil EUR 1,60 per dag, i inntil ti dager.

Kapittel III: Kontantytelser ved sykdom

Når har du rett til kontantytelser ved sykdom?

Personer med trygdemedlemskap som blir midlertidig arbeidsuføre, mottar en kontantytelse (uten krav til minste trygdetid) hvis de på det tidspunktet de blir syke, ikke har noen sosialskattepliktige inntekter.

Hva dekkes?

Sykepenger utgjør 70 % av lønnen ved sykehusbehandling, poliklinisk behandling eller karantene, og 100 % ved [arbeidsulykker](#) eller [yrkessykdommer](#). Referansetallet som ytelsessatsen baseres på, er den gjennomsnittlige (sosialskattepliktige) dagslønnen til personen med trygdemedlemskap. For selvstendig næringsdrivende er referanseinntekten den inntekten det har blitt innbetalt sosialskatt av i de foregående kalenderårene. Det er ikke noe tak verken på utbetalt beløp ved sykdom eller på inntektene som danner grunnlaget for beregningen av beløpet. Sykepenger utbetales fra og med kalenderdagen etter dagen da den opprinnelige sykmeldingen ble utstedt. Det er altså en karenstid på 4 dager. Sykepenger skal utbetales til personen med trygdemedlemskap fra og med den fjerde dagen etter at vedkommende har blitt fritatt fra arbeidet. Fra den fjerde til den åttende sykedagen skal arbeidsgiver utbetale sykepenger tilsvarende 70 % av arbeidstakerens gjennomsnittslønn. Deretter utbetales sykepengene av helsetrygdfondet.

Generelt sett utbetales kontantytelsen fram til slutten av sykmeldingsperioden som er angitt på legeerklæringen, men ikke i mer enn 182 sammenhengende kalenderdager for hvert sykdomstilfelle. Når det gjelder tuberkulose, kan ytelsen utbetales i inntil 240 sammenhengende kalenderdager. Ved midlertidig overføring til en annen jobb av helsemessige årsaker, utgjør sykepengene differansen mellom den foregående lønnen og den nye lønnen, og kan utbetales i inntil 60 dager. Personer med trygdemedlemskap som tar seg av et sykt familiemedlem, har rett til omsorgslønn i inntil 14 dager. Det trekkes inntektsskatt av sykepenger og omsorgslønn.

Arbeidsuførhet vurderes av et medisinsk panel og uttrykkes i intervaller på 10 % (dvs. 10, 20, 30 % og så videre, opp til 100 %). Det brukes samme prosedyre for vurdering av både funksjonshemning og uførhet. Kriteriene for vurdering av graden av funksjonshemning skiller seg imidlertid fra kriteriene for vurdering av graden av uførhet.

Det finnes særskilte tilleggsytelser knyttet til kostnadene ved å pleie syke barn (se [MISSOC-tabellene](#) for mer informasjon).

Gravferdshjelp ytes ikke.

Hvordan får du tilgang til kontantytelser ved sykdom?

Søknad sendes til helsetrygdfondet. En attest utstedt av behandlende lege skal vedlegges søknaden. Utbetaling skjer ved sykdom, skader, karantene eller midlertidig overføring til en annen jobb av helsemessige årsaker. Ytelsene utbetales til mottakerens bankkonto.

Kapittel IV: Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon

Når har du rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?

Kontantytelser kan utbetales til kvinner som midlertidig er ute av stand til å arbeide som følge av graviditet eller fødsel. Ytelser utbetales fra kalenderdagen da attesten på svangerskapspermisjon ble utstedt, og har dermed ingen karenstid.

Hva dekkes?

Ytelsessatsen ved fødsel er 100 % av referanseinntekten. Den utbetales i perioden før og etter fødsel i en periode på maksimalt 140 dager. En gravid kvinne som midlertidig må skifte jobb på grunn av sin tilstand, får utbetalt differansen mellom den nye lønnen og den forrige lønnen fram til morspermisjonen begynner. Kontantytelser ved fødsel er underlagt inntektsskatt.

Fødsels- og sykehjelp er gratis.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?

Søknad sendes til helsetrygdfondet.

Kapittel V: Ytelser ved uførhet

Når har du rett til ytelser ved uførhet?

Det finnes to typer uførepensjon: den inntektsbaserte uførepensjonen og den nasjonale uførepensjonen. Den inntektsbaserte uførepensjonen utbetales til innbyggere i Estland mellom 16 år og pensjonsalderen, som har en varig arbeidsuførhetsgrad på minst 40 %. For å ha rett til denne ytelsen må personer mellom 25 og 26 år ha opparbeidet minst ett år med pensjongivende inntekt på datoen for innvilgelse av pensjonen. Den påkrevde perioden med pensjongivende inntekt for å få rett til ytelsen øker med ett år hvert tredje år, opp til 14 år ved 60 års alder.

Personer som har en varig arbeidsuførhetsgrad på minst 40 %, og som ikke har opparbeidet det antallet år med pensjongivende inntekt som kreves for å få inntektsbasert uførepensjon, har rett til en nasjonal uførepensjon, forutsatt at de har bodd i Estland i minst ett år før de søker om pensjonen, og at de ikke mottar pensjon fra noe annet land.

Full arbeidsuførhet (100 %) defineres som en situasjon der en person er ute av stand til å forsørge seg selv på grunn av alvorlig funksjonshemming som skyldes sykdom eller skade. Delvis (10–90 %) arbeidsuførhet defineres som en situasjon der en person er i stand til å arbeide og forsørge seg selv, men på grunn av omfattende funksjonshemming som skyldes en skade eller sykdom, kan vedkommende ikke utføre arbeid tilsvarende egne evner i det antallet timer som tilsvarer normal ukentlig arbeidstid (dvs. 40 timer).

Hva dekkes?

En uførepensjon beregnes på grunnlag av det høyeste av følgende to beløp:

- alderspensjonen, beregnet på grunnlag av den enkeltes faktiske pensjongivende arbeid, og pensjonsforsikringskoeffisienten (dvs. beløpet for en standard alderspensjon)
- alderspensjonen til en person som har hatt 30 år med pensjongivende arbeid

Størrelsen på uførepensjonen avhenger av den prosentvise uførhetsgraden som legges til grunn ved beregningen, men kan ikke være lavere enn den nasjonale pensjonssatsen (*rahvapensioni määr*). Den nasjonale pensjonssatsen er EUR 134,10 per måned. Den nasjonale pensjonen som utbetales ved arbeidsuførhet, representerer den prosentandelen av den nasjonale pensjonssatsen som tilsvarer graden av uførhet. Inntektsbasert uførepensjon og nasjonal uførepensjon utbetales så lenge den aktuelle uførheten varer.

En person kan vurderes å være arbeidsufør i perioder på 6 måneder, 1 år, 2 år, 3 år, 5 år eller opp til pensjonsalderen, men aldri lenger enn 5 år. Når pensjonsalderen er nådd, overføres personer på inntektsbasert uførepensjon til alderspensjonsordningen. Når personer som mottar en nasjonal uførepensjon, når pensjonsalder, går de over på en nasjonal alderspensjon.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved uførhet?

Søknad sendes til trygderådets regionale pensjonskontor.

Kapittel VI: Alderspensjon og -ytelser

Når har du rett til aldersytelser?

Alderspensjonsordningen bygger på tre søyler:

- den statlige pensjonsforsikringsordningen (første søyle)
- den obligatoriske avgiftsfinansierte pensjonsordningen (andre søyle, introdusert i juli 2002)
- frivillige private pensjoner (tredje søyle)

Første søyle

Den statlige pensjonsforsikringsordningen er inndelt i to nivåer: en alderspensjon basert på antall år i arbeid og en nasjonal pensjon utbetalt som en flat sats.

Personer som har opparbeidet minst 15 år med pensjongivende inntekt i Estland, har rett til alderspensjon. Pensjonsalderen er 63 år for menn og 61,5 år for kvinner. Innen 2016 vil pensjonsalderen bli den samme for begge kjønn, gjennom en gradvis økning av kvinners pensjonsalder opp til 63 år.

Den nasjonale pensjonen med flat sats utbetales til innbyggere som har nådd 63 års alder og har bodd i Estland i minst 5 år før det søkes om pensjon, men som ikke har opparbeidet 15 år med pensjongivende inntekt i Estland. Søkeren må minst ha bodd i Estland de siste fem årene før vedkommende søker om pensjon.

Nedenfor omtales bare pensjoner som tilhører den første søylen.

Andre søyle

Innbetaling av avgifter til pensjonsordningen i den andre søylen er obligatorisk for personer født etter 1983. For alle andre arbeidstakere er innbetalingen frivillig.

Tredje søyle

Deltakelse i den frivillige supplerende pensjonsordningen under tredje søyle kan ha to former: pensjonsforsikringspoliser som tilbys av lisensierte livsforsikringsselskaper i privat sektor, eller andeler i pensjonsfond som forvaltes av private fondsforvaltere.

Hva dekkes?

Alderspensjonen består av tre kumulative elementer:

- et grunnbeløp med flat sats som representerer solidaritetselementet i systemet (for tiden EUR 114,65)
- en ansiennitetsbasert komponent som gjelder for arbeidsperioder fram til 31. desember 1998
- en pensjonsforsikringskomponent som gjelder for arbeidsperioder etter 1. januar 1999.

Når pensjonen beregnes, er rettigheter opparbeidet før 1. januar 1999 basert på tidsperioder, mens alle nye pensjonsrettigheter fra 1. januar 1999 opptjenes bare på grunnlag av innbetalt sosialskatt.

Personer som ikke har et tilstrekkelig antall opptjeningsår, men som har nådd 63 års alder etter å ha bodd i Estland i minst fem år før det søkes om pensjon, har rett til en nasjonal pensjon utbetalt etter den nasjonale pensjonssetningen, EUR 134,10 i 2012.

Løpende pensjoner samt de tre verdiene som avgjør størrelsen på disse, indeksreguleres årlig i forhold til økninger i konsumprisindeksen og sosialskatteinntektene (henholdsvis 20 % og 80 %).

I henhold til estisk skattelovgivning skal den delen av et månedlig pensjonsbeløp som overstiger EUR 192, beskattes. Ved skattelikning gis det ikke fradrag for eventuelle etterbetalinger, og beregnet skatt baseres på det faktiske beløp som utbetales en gitt måned. I 2012 var skattegrensen for alles inntekter EUR 144.

Det er mulig å pensjonere seg før den formelle pensjonsalderen, eller å utsette pensjonen. Beløpet reduseres eller økes da aktuarisk.

Hvordan får du tilgang til aldersytelser?

Søknad sendes til trygderådets regionale pensjonskontor.

Ytelsene utbetales til mottakerens bankkonto.

Kapittel VII: Etterlatteytelser

Når har du rett til etterlatteytelser?

På samme måte som for alders- og uførepensjoner finnes det to typer etterlattepensjoner: inntektsavhengig etterlattepensjon og nasjonal etterlattepensjon. Inntektsavhengige etterlattepensjoner utbetales til familiemedlemmer som ble forsørget av en avdød person, forutsatt at avdøde hadde opparbeidet et tilstrekkelig antall år med pensjongivende arbeid til å ha rett til uføre- eller alderspensjon. Hvis en avdød forsørger ikke oppfylte det vilkåret, har etterlatte rett til en nasjonal etterlattepensjon forutsatt at avdøde hadde bodd i Estland i minst ett år.

Inntektsavhengig etterlattepensjon og nasjonal etterlattepensjon utbetales ikke til yrkesaktive personer, med mindre det dreier seg om barn under 18 og fulltidsstudenter under 24 år.

Hva dekkes?

Avdødes ektefelle og barn (og i enkelte tilfeller andre slektninger, for eksempel søsken eller foreldre) har rett til ytelser, avhengig av medlemshistorikken.

Metoden for beregning av etterlattepensjoner ligner den som brukes til å beregne uførepensjon. Beregningen baseres på det høyeste av følgende to beløp:

- alderspensjonen, beregnet på grunnlag av den enkeltes faktiske pensjongivende arbeid, og pensjonsforsikringskoeffisienten (dvs. beløpet for en standard alderspensjon)
- alderspensjonen til en person som har hatt 30 år med pensjongivende arbeid

Den faktiske etterlattepensjonen utgjør følgende:

- 100 % av den teoretiske pensjonen der det er tre eller flere forsørgede personer
- 80 % av den teoretiske pensjonen der det er to forsørgede personer
- 50 % av den teoretiske pensjonen der det er én forsørget person

Den nasjonale etterlattepensjonen beregnes med de samme prosentandelene, men disse anvendes da på den nasjonale pensjonssatsen.

Gravferdshjelp

Formålet med gravferdshjelpen er å bidra til å dekke utgiftene til den som organiserer begravelsen. Gravferdshjelpen tildeles bare en lokal myndighet som organiserer begravelsen til en avdød person som var uidentifisert eller som ikke hadde pårørende. Ytelsesbeløpet fastsettes av *Riigikogu* for hvert regnskapsår. I 2012 var satsen for gravferdshjelpen EUR 191,74.

Hvordan får du tilgang til etterlatteytelser?

Søknad sendes til trygderådets regionale pensjonskontor.

Kapittel VIII: Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer

Når har du rett til ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer?

Estland har ikke et separat sosialomsorgssystem som dekker arbeidsulykker og yrkessykdommer.

Helsetrygdordningen dekker kostnadene ved [aktuelle helsetjenester](#) og utbetaler [kontantytelser ved sykdom](#). Helsetrygdordningen dekker kortsiktige ytelser, mens langsiktige ytelser faller under [pensjonsforsikringen](#).

Følgende risikoer dekkes: arbeidsulykker og yrkessykdommer. En liste over yrkessykdommer finnes i relevante forskrifter hos sosialdepartementet.

Hva dekkes?

Ved arbeidsulykker eller yrkessykdommer utbetales 100 % av referanseinntekten. Den er dermed høyere enn i andre tilfeller (80 % avhengig av type behandling).

Helsetrygdfondet har imidlertid rett til å innkreve differansen fra ansvarlig arbeidsgiver. Bortsett fra dette gjelder de samme reglene som for andre kontantytelser ved sykdom.

Ved permanent arbeidsuførhet som følge av en arbeidsulykke eller yrkessykdom, tildeles og utbetales en uførepensjon under den statlige pensjonsforsikringsordningen. Den eneste forskjellen i forhold til de generelle reglene for arbeidsuførhetspensjon er at det ikke kreves noen minste trygdetid.

Hvis arbeidstakeren dør, er arbeidsgiveren forpliktet til å dekke utgiftene til begravelse. Arbeidsgiveren kan også være ansvarlig for å bidra til å dekke kostnadene ved andre tjenester, inkludert legemidler, hjelpemidler og relaterte reiseutgifter.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved en arbeidsulykke eller yrkessykdom?

En søknad sendes I første omgang til arbeidsgiver.

Kapittel IX: Familieytelser

Når har du rett til familieytelser?

Barnetrygd

Alle innbyggere i Estland har rett til familieytelser. Bestemte vilkår, inkludert aldersrelaterte vilkår, gjelder for enkelte ytelser (se under «Hva dekkes?»).

Foreldreytelser

Foreldreytelser utbetales til den av foreldrene eller den vergen som har foreldrepermisjon.

En barneomsorgsyttelse utbetales hver måned til foreldre som tar seg av barn i førskolealder. Den er ikke inntektsbasert, og tildeles til følgende mottakere:

- personer med foreldrepermisjon, inntil barnet fyller tre år
- foreldre som har omsorg for barn fra tre til åtte år, der det også er et barn under tre år i familien
- foreldre som har omsorg for tre eller flere barn på under åtte år

Barneomsorgsyttelser utbetales ikke samtidig med utbetaling av fødselspenger eller foreldreytelser for samme barn.

Ytelsen til familier med sju eller flere barn utbetales månedlig til en forelder, verge eller annen person som har omsorg for minst sju barn med rett til barnetrygd.

Funksjonshemmede barn gir rett til en månedlig ytelse.

Hva dekkes?

Barnetrygd

Barnetrygdordningen dekker følgende typer ytelser:

- barnetrygd
- stønad til enslige foreldre
- barnetrygd til vernepliktige
- stønad til fosterhjem
- fødselsstønad
- adopsjonsstønad
- etableringsytelse
- ytelse til en forelder som har omsorg for 7 eller flere barn

Barnetrygd

Barnetrygd er en månedlig ytelse. Den blir ikke behovsprøvd. Den beregnes på grunnlag av barnetrygdsatsen (EUR 9,59) og finansieres over statsbudsjettet.

Barnetrygd utbetales for alle barn, fra fødselen og opp til 16 års alder. Barn som går i grunnskolen, videregående skole eller yrkesskole, eller er under utdanning på fulltid – eller som av medisinske grunner gjennomfører en annen type utdanning – har rett til barnetrygd opp til 19 års alder. Etter fylte 19 år utbetales ytelsen fram til slutten av det akademiske året.

Barnetrygd til vernepliktige

Barnetrygd til vernepliktige utbetales for hvert barn av en vernepliktig person så lenge militærtjenesten varer. Den utbetales med fem ganger barnetrygdsatsen per barn.

Stønad til fosterhjem

Den månedlige stønaden til fosterhjem tilsvarer seks ganger barnetrygdsatsen. Den utbetales for barn opp til 16 år, eller 19 år for fulltidsstudenter.

Stønad til enslige foreldre

Dersom barnets far ikke er oppført på fødselsattesten, gir dette rett til stønad til enslige foreldre, som utbetales månedlig til dobbel barnetrygdsats.

Fødsels- og adopsjonsstønad

En fødselsstønad på EUR 320 utbetales for hver levendefødsel. En engangsstønad på EUR 320 utbetales for hvert barn som adopteres.

Etableringsytelse

Personer som ikke er forsørget av sine foreldre og har vokst opp på en velferdsinstitusjon eller er utdannet ved en skole for barn med særskilte behov, har rett til en etableringsytelse hvis vedkommende skal etablere seg alene i ny bolig. Denne ytelsen utgjør 40 ganger barnetrygdsatsen.

Foreldreytelser

Foreldrepenger

Foreldrepengene garanterer en inntekt som tilsvarer ytelsessatsen for personer uten inntekt (100 % av referanselønnen). Den utbetales fra dagen etter at fødselspengeperioden opphører, og i opptil 435 dager etter at fødselspengene ble bevilget.

Barneomsorgsyttelse

Ytelsesbeløpet til barneomsorg avhenger av antallet barn i familien, og barnas alder. For hvert barn under 3 år er ytelsen på EUR 38,35. Foreldre som har omsorg for barn på inntil ett år kan få en tilleggsytelse på EUR 6,40 per måned.

Hvis en familie i tillegg til ett eller flere barn under 3 år, har barn mellom 3 og 8 år (eller som har avsluttet første skoleår), utbetales EUR 19,18 for hvert barn i den aldersgruppen.

Barneomsorgsytelsen utbetales i tillegg til den ordinære ytelsen, uavhengig av hvorvidt en forelder er i arbeid eller ikke.

Ytelser til familier med sju eller flere barn

Denne ytelsen er ment å kompensere for tapt inntekt hos en forelder som ikke har mulighet til å arbeide på heltid. Dette sikrer at den berørte forelderens dekkes av helse- og pensjonsforsikring og vil motta en høyere alderspensjon. I 2012 utgjorde denne ytelsen 2,2 ganger satsen for barneomsorgsytelsen, dvs. EUR 168,74.

Ytelser for funksjonshemmede barn

For barn med en moderat funksjonshemning utbetales 270 % av sosialytelsessatsen. For barn med kraftig eller alvorlig funksjonshemning utbetales 315 % av den satsen. Sosialytelsessatsen, som for tiden er på EUR 25,57, fastsettes av parlamentet ved behandling av statsbudsjettet.

Hvordan får du tilgang til familieytelser?

Søknad sendes til trygderådet. Søknad om familieytelser kan også sendes elektronisk via [borgerportalen](#).

Kapittel X: Arbeidsløshet

Når har du rett til ytelser ved arbeidsløshet?

Det finnes to nivåer av sosialomsorg når en person blir arbeidsløs:

- arbeidsløshetstrygden, som er inntektsrelatert og finansieres av innbetalte avgifter til en obligatorisk trygdeordning
- statens arbeidsløshetsytelser, som utbetales med en flat sats, og som finansieres over det generelle statsbudsjettet

Bare personer som er registrert som arbeidsløse, har rett til ytelser ved arbeidsløshet.

Arbeidsløshetstrygd

Ordningen for arbeidsløshetstrygd dekker alle arbeidstakere. Ordningen dekker ikke selvstendig næringsdrivende, medlemmer av styret og kontrollerende organer i juridiske personer samt enkelte kategorier av embetsmenn i konstitusjonelle institusjoner. For å ha rett til arbeidsløshetstrygd må søkeren ha betalt inn avgifter til trygdeordningen i minst 12 av de 36 foregående månedene.

For å motta arbeidsløshetstrygd (*töötuskindlustushüvitis*), må søkeren dessuten oppfylle følgende kriterier:

- være ufrivillig arbeidsløs
- ikke være yrkesaktiv
- være arbeidsfør og i stand til å utføre passende arbeid
- være tilgjengelig for arbeid på heltid
- være mellom 16 år og pensjonsalderen, unntatt ved førtidspensjonering
- være registrert som arbeidsløs hos arbeidsmarkedsrådet
- aktivt søke arbeid

Statens arbeidsløshetsytelser

Statens arbeidsløshetsytelser er underlagt behovsprøving, og bare arbeidsløse personer med en inntekt som er lavere enn ytelsesbeløpet, har rett til denne ytelsen. For å motta arbeidsløshetsytelser (*töötutoetus*) kan søkeren være enten frivillig eller ufrivillig arbeidsløs, men må oppfylle de ovennevnte vilkårene. Videre må vedkommende være bosatt i Estland samt oppfylle vilkårene for og gjennomføre aktivitetene som er avtalt i en individuell jobbsøkningsplan.

Hva dekkes?

Arbeidsløshetstrygd

Arbeidsløshetstrygden utgjør 50 % av tidligere inntekt (inntil maksimalt tre ganger den nasjonale gjennomsnittsinntekten) de første 100 dagene med arbeidsløshet, og deretter utgjør den 40 % av referanseinntekten.

Arbeidsløshetstrygden utbetales i 6–12 måneder, avhengig av hvor lenge søkeren har innbetalt avgifter til trygdeordningen.

Ytelser utbetales fra den 8. dagen etter søknadsdato, dvs. at det er en karenstid på 7 dager. Ordningen for arbeidsløshetsstrygd dekker også beløp som arbeidstakere måtte ha utestående (f.eks. lønn, feriepenger eller sluttvederlag) i tilfeller av masseoppsigelser eller arbeidsgivers konkurs. Slike ytelser finansieres utelukkende gjennom avgifter innbetalt av arbeidsgivere, og er underlagt beskatning.

Statens arbeidsløshetsytelser

Statens arbeidsløshetsytelser beregnes på grunnlag av en dagsats på EUR 2,11. Det er en karenstid på 7 dager, dvs. at ytelsen utbetales fra den 8. dagen etter registreringen som arbeidsløs. For visse kategorier av arbeidsløse personer, for eksempel nyutdannede kandidater eller personer som er avskjediget på grunn av arbeidsgivers tap av tillit til dem, forlenges karenstiden til inntil 60 dager. Arbeidsløshetsytelser utbetales i maksimalt 270 dager. Denne perioden kan utvides hvis det er mindre enn 180 dager til den berørte personen når pensjonsalderen.

Omskoleringsytelsen tildeles hvis mottakeren gjennomgår omskolering. Denne ytelsen beregnes etter en dagsats på EUR 3,84, og utbetales for hver dag med omskolering. Verken statens arbeidsløshetsytelser eller tillegget for omskolering blir beskattet.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved arbeidsløshet?

Søknad sendes til fondet for arbeidsløshetsstrygd. Både statens arbeidsløshetsytelser og arbeidsløshetsstrygden utbetales til mottakerens bankkonto.

Kapittel XI: Garantert minsteinntekt

Når har du rett til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?

Livsoppholdsytelse

Alle innbyggere med inntekter og formue under et visst nivå, har rett til denne ytelsen. Det stilles ingen krav til statsborgerskap eller alder.

Det grunnleggende formålet med ordningen er å garantere at familier og enslige etter å ha betalt boustgifter (innenfor fastsatte grenser), fortsatt har tilstrekkelige midler til livsopphold. Parlamentet fastsetter hvert år minstesatsen for livsopphold.

Ytelser til funksjonshemmede

Sosiale ytelser til personer med funksjonshemninger kompensere delvis for ekstrakostnadene som oppstår som følge av funksjonshemningen. De fremmer på denne måten et uavhengig liv, like muligheter og sosial integrering.

Disse ytelsene utbetales vanligvis til personer som har moderate, alvorlige eller kraftige funksjonshemninger som fører til ekstra utgifter.

Arbeidsløshetsytelser

Se delen om arbeidsløshet.

Hva dekkes?

Livsoppholdsytelse

Nivået på livsoppholdsytelsen fastsettes på grunnlag av minsteutgiftene knyttet til forbruk av mat, klær, fottøy og andre varer og tjenester som tilfredsstiller de grunnleggende behovene. Det månedlige beløpet for livsoppholdsytelsen er som følger:

- Enslig person eller første person i husholdningen: EUR 76,70
- Hvert ytterligere medlem av husholdningen (inkludert barn): EUR 61.36.

Mottakere av livsoppholdsytelser har rett til å motta en tilleggsytelse (*Täiendav sotsiaaltoetus*) på EUR 15 i tillegg til livsoppholdsytelsen hvis de øvrige medlemmene av familien er mindreårige (under 18 år).

Det er ingen maksimumsvarighet for mottak av disse ytelsene. Ytelsene innvilges for en måned om gangen.

Ytelser til funksjonshemmede

Sju ulike ytelser er tilgjengelige (ytelser for funksjonshemmede barn, ytelser til funksjonshemmede voksne, omsorgslønn, ytelser til funksjonshemmede foreldre, utdanningsytelse, rehabiliteringsytelse og tilskudd til etter- og videreutdanning). Disse bidrar til å dekke kostnadene knyttet til rehabilitering, behov for spesialutdanning eller

hjelp, yrkesopplæring og arbeid, personlig bistand eller tekniske spesialhjelpemidler, samt bruk av transport eller andre offentlige tjenester.

Ytelser til funksjonshemmede voksne utbetales månedlig for delvis å kompensere for tilleggskostnadene knyttet til funksjonshemninger, og til aktiviteter som er foreskrevet i den enkeltes rehabiliteringsplan (bortsett fra eventuelle aktiviteter som finansieres av annen offentlig ressurs). Selv om søkere derfor forventes å bruke ytelsene på rehabiliteringstjenester og andre aktiviteter som fremmer bedring av funksjonsevnen, gis det ingen sanksjoner hvis de ikke gjør det. Når en ny rehabiliteringsplan blir utarbeidet og graden av funksjonshemming blir revurdert (hver sjette måned, hvert år eller hvert tredje år), vurderes det i hvilken grad målene i den tidligere rehabiliteringsplanen er blitt oppfylt.

Hvordan får du tilgang til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?

Ytelse til livsopphold

Søknaden sendes senest den 20. i hver måned til de lokale myndighetene på det stedet der du har fast adresse. Søkeren skal spesifisere navn, personnumre eller fødselsdatoer på personene som skal tas med i vurderingen ved tildeling av livsoppholdsytelsen. Søknaden skal vedlegges dokumenter som dokumenterer følgende:

- retten til å anvende boligen
- mottatte inntekter den foregående måneden, etter fradrag av inntektsskatt (inkludert støtte til enslige eller familiemedlemmer)
- faste boligutgifter som skal betales i den gjeldende måneden

Hvis det er tvil om hvorvidt dokumentasjonen av inntekt og bostedsopplysninger er gyldig, skal dokumentene og informasjonen kontrolleres av de regionale toll- og skattemyndighetene (*Maksu – ja Tolliamet*) eller av autorisert folkeregisterfører. For å håndheve retten til å avslå søknaden om livsoppholdsytelser på grunnlag av formuevurdering, har lokale embedsmenn rett til å be den berørte personen eller andre parter om supplerende informasjon (f.eks. hvis de har grunn til å tro at søkeren har oppgitt uriktige opplysninger).

Ytelser til funksjonshemmede

Graden av funksjonshemming og det tilknyttede nivået av ekstra kostnader vurderes av et panel av medisinske eksperter. Kriteriene og prosedyrene skiller seg imidlertid betydelig fra de som brukes for å fastslå arbeidsuførhet. De medisinske ekspertene vurderer også i hvilken grad en persons funksjonsevne kan forbedres gjennom rehabilitering.

Kapittel XII: Langtidspleie

Når har du rett til langtidspleie?

Langtidspleie tilbys i form av sosiale naturalytelser og organiseres regionalt.

Alle innbyggere over 18 år som vurderes å være avhengig av pleie, har rett til denne ytelsen. Det er ingen minste trygdetid, men ytelsen er underlagt behovsprøving og en vurdering av funksjonsevne utført av leger, sykepleiere eller saksbehandlere.

Ytelser til omsorgspersoner

Ytelser til omsorgspersoner er tilgjengelige for de som hjelper personer som har en konstatert funksjonshemming, med daglige aktiviteter (f.eks. betale regninger, ordne transport til lege eller bank ved behov) og yter pleie i hjemmet (personlig hjelp til å spise, kle på seg, vaske seg samt hjelp til å gjøre rent, lage mat og gjøre innkjøp).

Hva dekkes?

Ansvar for tildeling av langtidspleie er delt mellom helse- og velferdssystemet. Helsesystemet yter sykepleie, geriatrisk vurdering og hjemmesykepleie. Velferdssystemet yter langtidspleie i velferdsinstitusjoner, dagsentertjenester (dagtilbud), hjemmebasert pleie og hjemmehjelp samt andre sosiale tjenester.

Personer som oppfyller minstenivået for pleiebehov, har rett til pleietjenester i hjemmet eller på dagsenter. Familiemedlemmer skal også bidra til å finansiere de aktuelle langtidspleieytelsene, men hvis de ikke har tilstrekkelige midler, påtar de lokale myndighetene seg dette ansvaret.

Ytelser til omsorgspersoner

I enkelte lokale myndighetsområder utbetales denne ytelsen til den funksjonshemmede personen. Vilkårene reguleres av de lokale myndighetene, og kan derfor variere. Hovedvilkåret er at omsorgspersonen eller familiemedlemmet som yter pleien, må ha blitt utpekt av de lokale myndighetene. Beløpet varierer avhengig av lokale bestemmelser.

Hvordan får du tilgang til langtidspleie?

Søknad om støtte sendes til relevante lokale myndigheter.

Pleiebehovet vurderes av en saksbehandler, mens behovet for sykepleie vurderes av en lege. Staten har utviklet et verktøy som hjelper saksbehandlere hos lokale myndigheter å vurdere pleiebehovet.

Vedlegg : Nyttige adresser og nettsteder

Mer detaljert informasjon om vilkårene som må oppfylles samt individuelle trygdeytelser i Estland fås ved henvendelse til de offentlige instansene som forvalter sosialomsorgssystemet.

Når det gjelder trygdesaker som vedrører mer enn ett EU-land, kan du søke etter de relevante institusjonene i institusjonsoversikten til Europakommisjonen, som finnes på følgende adresse: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Spørsmål angående hvordan ytelsene påvirkes av trygdemedlemskap i to eller flere medlemsland, stilles til følgende instans:

Sosialdepartementet:

Sotsiaalministeerium
Gonsiori 29
15027 Tallinn
Tlf.: +372 626 9301
Faks: +372 699 2209
E-post: info@sm.ee
<http://www.sm.ee>

Trygderådet:

Sotsiaalkindlustusamet
Lembitu 12
15092 Tallinn
Informasjonslinje: 16106
Fra utlandet: +372 612 1360
Faks: +372 640 8155
E-post: ska@ensib.ee
<http://www.ensib.ee>

Estlands helsetrygdfond:

Eesti Haigekassa
Lembitu 10
10114 Tallinn
Informasjonslinje: 16363
Fra utlandet: +372 669 6630
Faks: +372 603 3631
E-post: info@haigekassa.ee
<http://www.haigekassa.ee>

Estlands fond for arbeidsløshetstrygd:

Eesti Tootukassa
Lasnamäe 2
11412 Tallinn
Informasjonslinje: 15501
Fra utlandet: +372 667 9700
Skype: tootukassa
<http://www.tootukassa.ee>

Finansdepartementet:
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn
Fra Estland: +372 611 3558
Faks: +372 611 3664
E-post: info@fin.ee
<http://www.fin.ee>